

Dr. Alexandru MĂLUREANU

**CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU
CA EXPRESIE A VEDERII DUHOVNICEȘTI**

Dr. Alexandru MĂLUREANU

**CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU
CA EXPRESIE A VEDERII DUHOVNICEȘTI**

**EDITURA UNIVERSITARIA
Craiova, 2016**

Referenți științifici:

Pr. Prof. univ. dr. Cristinel IOJA, Facultatea de Teologie Ortodoxă *Ilarion V. Felea*, Universitatea *Aurel Vlaicu* din Arad

Conf. univ. dr. Adrian LEMENI, Facultatea de Teologie Ortodoxă *Justinian Patriarhul*, Universitatea din București

Copyright © 2016 Editura Universitaria
Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MĂLUREANU, ALEXANDRU

Cunoașterea lui Dumnezeu ca expresie a vederii duhovnicești / Alexandru Mălureanu. - Craiova : Universitaria, 2016

Conține bibliografie
ISBN 978-606-14-1052-1

Prefață

Lucrarea „*Cunoașterea lui Dumnezeu ca expresie a vederii duhovnicești*” realizată de domnul Alexandru Mălureanu este structurată în trei capitole. Lucrarea este de mare actualitate în contextul epistemologic actual, în care cunoașterea științifică este legitimată adesea, într-o manieră exclusivă, considerându-se ca fiind unica formă cu autoritate în planul cunoașterii. Plecând de la impactul cunoașterii științifice, inclusiv teologia riscă să fie asociată doar cu un exercițiu supus exigențelor logicii discursive.

Autorul, motivat existențial în elaborarea temei, valorifică și actualizează premisele gnoseologiei ortodoxe fundamentate patristic și eclesial. În cuprinsul lucrării este subliniată experiența duhovnicească și eclesială ca premisă fundamentală în asumarea și dezvoltarea unei cunoașteri ancorate în *Adevărul și Duhul* Tradiției Bisericii.

În primul capitol, *Importanța purificării în gnoseologia creștină*, este evidențiată importanța luptei duhovnicești, rolul ascezei și al efortului angajat pentru curățirea de patimi și pentru dobândirea virtuților. Astfel este reliefată reciprocitatea dintre *cunoaștere* și *virtute*. Potrivit învățaturii Sfinților Părinți, cunoașterea autentică este o expresie și o măsură a pocăinței, a înnoirii minții și inimii omului. Virtuțile convertesc cunoașterea în înțelepciune, prin exersarea discernământului.

În al doilea capitol, *Cunoașterea prin contemplarea făpturii și prin iluminarea rugăciunii*, este valorificată puterea contemplației în actul cunoașterii. Astfel, prin unirea minții cu inima este dobândită autentică formă de contemplare naturală

și duhovnicească. Cunoașterea devine o nemijlocită vedere, o contemplare a rațiunilor dumnezeiești din creație și a rațiunilor duhovnicești din istorie.

În contextul contemporan, bulversat de agitație și dispersie informațională, este evidențiat exemplul sugestiv al Sfântului Siluan care arată că unirea minții cu inima, prin rugăciune smerită și neîncetată, este posibilă, astfel încât să fie dobândită cunoașterea lui Dumnezeu asumată ca vedere prin har a celor sfinte.

În al treilea capitol, *Cunoașterea lui Dumnezeu prin vederea luminii necreate și prin participarea nemijlocită la dumnezeire*, este evidențiată vederea lui Dumnezeu în lumina necreată. Este subliniat rolul Sfântului Grigorie Palama pentru a arăta importanța energiilor necreate, a slavei dumnezeiești, în cunoașterea lui Dumnezeu.

Autorul arată că „Sfântul Simeon Noul Teolog și Sfântul Grigorie Palama au afirmat posibilitatea vederii lui Dumnezeu de către cei dreπți, dar nu în sensul cunoașterii Ființei Sale, ci a vederii luminii dumnezeiești necreate, similară aceleia care L-a iluminat pe Hristos la Schimbarea la Față... Pentru a vedea avem nevoie de lumină. La fel și în viața duhovnicească, pentru a-L vedea pe Dumnezeu trebuie să experimentăm vederea luminii necreate... Această lumină sau luminare reprezintă caracterul văzut al dumnezeirii, al energiilor sau al harului în care Dumnezeu se face cunoscut. Lumina dumnezeiască este totuși un dat al experienței mistice care depășește simțurile și înțelegerea... Mărturiile celor care au trăit vederea luminii dumnezeiești sunt impresionante, îndemnând tainic la experimentarea acelor clipe unice de unire cu Dumnezeu, de comunicare și de comuniune directă”.

Îl felicit pe autor pentru efortul remarcabil în privința documentării, pentru preocuparea constantă în cercetarea specifică Teologiei Dogmatice și pentru acuratețea informațiilor exprimate în continuitate de Duh cu Tradiția Bisericii.

Conf. univ. dr. Adrian Lemeni

Facultatea de Teologie Ortodoxă *Justinian Patriarhul*,
Universitatea din București

Cuvânt înainte

Lucrarea domnului Alexandru Mălureanu, denumită „*Cunoașterea lui Dumnezeu ca expresie a vederii duhovnicești*”, exprimă o viziune duhovnicească a cunoașterii lui Dumnezeu, în perspectivă scripturistică, patristică și eclesială.

În contextul epistemologic actual, trăirea și mărturisirea dimensiunii duhovnicești a cunoașterii lui Dumnezeu capătă valențe existențiale. Metodologia științifică utilizată este cea *sistematică*, autorul propunându-și să prezinte o abordare fidelă Tradiției Bisericii, sistematizând și actualizând elementele fundamentale ale gnoseologiei creștine.

Lucrarea este structurată în trei capitole: primul capitol abordează „Importanța purificării în gnoseologia creștină”, al doilea capitol prezintă „Cunoașterea prin contemplarea fapturii și prin iluminarea rugăciunii”, iar ultimul capitol analizează „Cunoașterea lui Dumnezeu prin vederea luminii necreate și prin participarea nemijlocită la dumnezeire”.

În primul capitol, autorul evidențiază semnificația și necesitatea purificării în gnoseologia creștină, subliniind importanța luptei duhovnicești și descriind ispita, de la stadiul de gând, până la cel de faptă. Prezintă păcatele și patimile ca boli ale sufletului, autorul insistă și asupra relației dintre păcat și suferință, reliefând totodată, rolul ascezei în procesul de despățimire - prin curățirea de patimi și prin dobândirea virtuților. Astfel, din întunecarea minții (provocată de păcate) și din necunoaștere se poate ajunge, prin pocăință și cu ajutorul

virtuților, la cunoașterea duhovnicească care luminează mintea omului credincios.

În cel de-al doilea capitol este abordat rolul contemplării creației lui Dumnezeu pentru cunoașterea Sa, dar și importanța rugăciunii inimii pentru luminarea minții. Contribuția Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae, în prezentarea rolului discernământului duhovnicesc pentru contemplarea lui Dumnezeu în creație, este semnificativă. În cadrul acestui capitol se realizează și o evaluare a Isihasmului, ca unire a minții cu inima, insistându-se pe locul pe care îl ocupă isihia în procesul de cunoaștere mijlocit de contemplație. În acest sens, autorul apelează la experiența duhovnicească a Sfântului Vasile cel Mare, precum și la experiența rugăciunii Sfântului Siluan Athonitul.

În ultimul capitol sunt luate în considerare aspecte ce țin de cunoașterea lui Dumnezeu prin vederea luminii necreate și prin participarea nemijlocită la dumnezeire. După cum arată autorul, creștinul ajuns la treapta desăvârșirii, după o viață de asceză, „experimentează o cunoaștere a lui Dumnezeu prin vedere, dar această vedere nu înseamnă o vedere a Ființei dumnezeiești, ci o vedere a energiilor divine necreate sau a luminii necreate (a luminii dumnezeiești care nu este o lumină fizică, ci una spirituală), fiind vorba de o cunoaștere prin participare directă și nemijlocită”. În Spiritualitatea ortodoxă, desăvârșirea este înțeleasă ca îndumnezeire a omului prin unirea cu Dumnezeu, în perspectiva contemplării veșnice. Așadar „și în Împărăția lui Dumnezeu, cei mântuiți vor avea posibilitatea să înainteze în cunoașterea lui Dumnezeu, contemplând veșnic dumnezeirea cea de necuprins”, după cum concluzionează autorul.